

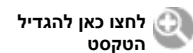
שלום, כיתה א'

אסור שבבית המרצים תיכשל: יותר מדי מונח על כף המאזניים זהר שביט

שלושים שנה אני מלמדת באוניברסיטה. לא פרק זמן של מה בכך. שלושים שנה – ועדיין היום הראשון ללימודים הוא יום של חגיגה. מערך הלימודים החדש, שעמלתי עליו כל הקיץ. המפגש עם סטודנטים טריים, סקרנים וחרוצים יותר מאשר בכל תרבות אקדמית אחרת שהכרתי. מקצתם, אני יודעת, יהפכו שותפים למסע ארוך. שלושים שנה – ועדיין אני מתרגשת כמו בראשונה, עדיין הפרפרים הנהדרים האלה בבטן. אין דבר שנוא עלי יותר מהמחשבה, שהיום הראשון ללימודים יידחה.

ובכל זאת – השביתה שעליה הכריז הסגל הבכיר באוניברסיטאות היא שביתה מוצדקת. חיונית. הסיבה פשוטה: אנחנו לא שובתים כדי להשיג תנאי שכר טובים יותר. אנחנו לא שובתים משום שעמיתינו מעבר לים מקבלים משכורות גבוהות פי שלושה ופי ארבעה. אנחנו לא שובתים משום שאמצעי ההוראה והמחקר שלנו מפגרים אחרי מוסדות מקבילים במערב. כל הדברים האלה כואבים לנו, אך לא בעטיים אנחנו שובתים. אנחנו שובתים משום שמאז 2001 נשחק השכר שלנו, והאוצר מסרב לעדכן אותו. במילים אחרות, אנחנו שובתים כדי לחזור לנקודה שהיינו בה לפני עשור.

בממשלה מרבים לדבר על כך שההשכלה הגבוהה היא הנשק החשוב ביותר של ישראל במאבק הקיומי שלה ועל הסכנה הטמונה ב"בריחת המוחות". מדברים – ולא עושים כלום. שרת החינוך, פרופסור בעלת שם, אינה מציבה אולטימטום. מפלגת העבודה, שהעמידה את ההשכלה הגבוהה כדגל במצעו, אינה מאיימת בפרישה. מתקבל הרושם, שלאיש לא אכפת. נו, אז הקמפוסים בישראל משותקים, הרי יש דברים חשובים יותר על סדר היום.

ניסיתי לחשוב היום מה מביא את מקבלי ההחלטות להתנהג כפי שהם מתנהגים. מה מקורם של הזלזול והאדישות? אולי זו האדנות שבשררה. אולי המחשבה שקל כל כך להסית נגד פרופסורים, להציגם כאליטה מנותקת ושבעה, ולשלוט מהם את מה שהשיגו בעבר. ואולי הסיבה פרזואית יותר ועגומה יותר – אולי מקורם של הזלזול ושל האדישות בכך שאין מי שיקבל החלטות בצורה מסודרת? אולי בעצם אין ממשלה בירושלים?

ניסיתי לחשוב היום גם מה יקרה אם השביתה שלנו תסתיים בלא-כלום. הרי שביתות עלולות גם להיכשל. מי יהיה המפסיד במקרה כזה? יפסיד האוצר, שיאבד את אמינותו: אם אין משמעות להסכמי שכר, מי יכבד את חתימתם של פקידי? תפסיד הממשלה, שמתגלה מיום ליום כגרועה בתולדות ממשלות ישראל ביחסה לאקדמיה ולמדע. ובעיקר תפסיד ההשכלה הגבוהה, שהצעירים המבטיחים שלה, חוד החנית של המצוינות הישראלית, נאלצים לתהות אם יוכלו למצוא כאן את עתידם. שביתות עלולות להיכשל אבל, לא, אסור שזה יהיה גורלה של השביתה הזו: יותר מדי מונח על כף המאזניים.

פרופ' זהר שביט, היחידה למחקר התרבות באוניברסיטת תל-אביב

חזרה